

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

BARCELONA FILANTRÓPICA

Capta organizada el passat diumenge pels voluntaris d' Àfrica, á favor dels perjudicats per las inundacions de Málaga.

LA QÜESTIÓ PALPITANT

EL ministre La Cierva, l' antic cacich de la terra murciana, acaba de posar cátedra de Moral práctica y autoritaria. Bé diu l' adagi catalá: «Qui no té res més que fer al gat pentina», y ell s' ha posat á pentinarlos als gats dels frares que retiran tart, costúm que per lo vist constituheix la més escandalosa de las immoralitats y el més pernicios dels mals exemples en aquest país, niu tradicional y púdich de totas las virtuts públicas y privadas.

Y com que per pentinar als gats toca-tardans, té la má una mica dura y ha comensat á ferho á contra-pèl, de aquí que aquellas bestioletas de condició mansa y pacífica, que á ningú feyan cap mal, com no fos á sí mateixos, s' han posat fets unas furias y están que bufan y treuhen foch pels ulls y ensenyan las unglas erissadas, no faltant qui dona per segur que las disposicions moralisadoras del ministre de la Governació farán caure al govern, obligant al Amo Toni y al mateix Sr. La Cierva á retirarse més d' hora de lo qu' ells tenían calculat.

—Enhorabona—diuhen—que 'l lloch-tinent de 'n Maura, ab la gran autoritat que li dona 'l lloch que ocupa y ab el prestigi indiscutible que 's guanyá practicant á Murcia la moral caciquista, hagués preconisat las ventatjas higiénicas y éticas de no fer de la nit día y ficarse al llit dejorn. Una bona alocució en la *Gaceta* y en el *Butlletí oficial* de las provincias, que á major abundament hauría pogut reproduhir tota la premsa, bastava pera portar el convenciment als espanyols de bona voluntat. Tal procediment fora paternal y digne de ser agrahit. Pero, deixarse de rahóns y apelar de bonas á primeras al *orden y mando*, aixó més que de un ministre de la Governació, es propi de *une gouvernante*, de un' aya, de una maynadera... y 'ls espanyols no som criaturas.

Y afegeixen:—Dat qu' en La Cierva ha donat á la seva disposició caràcter nacional, fentla extensiva á tot Espanya, voldriam saber en quin precepte legal s' apoya. A veure, que citi l' article de la Constitució del Estat que l' autorisa pera disposar que 'ls teatros acabin la funció á dos quarts de una de la nit, que uns establiments tanquin á las dotze y altres á dos quarts de duas, y que las disposicions sobre 'l descans dominical s' apliquin rigurosament á las tabernas y casas de beguda. Ab la mateixa rahó que ha fixat un' hora podíja escullirne un' altra de més baixa. ¿Per ventura la moral se regeix pel quadrant del rellotje? ¿Per qué no disposar, llavoras, que 'ls espectacles públichs s' acabin á las sis de la tarde, que 'ls cafés tanquin á las set y que las tabernas no s' obrin may? Qui una cosa fa, perque li dona la real gana, bé pot ferne un' altra sense més límits que 'l seu capritxo.

S' ha de confessar que aquests arguments no careixen de forsa. Pero el Sr. La Cierva ni menos se 'ls escolta. Ja no es l' home débil de l' anterior tungada ministerial que caygué víctima de una bullanga estudiantil. Ab el temps li han crescut las banyas, las té plenas de branquillóns, se sent molt caparrut, las ha ficadas al forat y ja no las treu. Las sevas disposicions son ordres indiscutibles, y ben clar ho ha manifestat: mal s' amotini mitja Espanya, ha de passar la seva.

*
* *

Cuydado que ab mí parla un convenusut de que las empresas teatrals solen abusar del públich acabant massa tart las funcions; pero després de tot ¿quí més qu' ellas ne sofreix las malas conseqüencias?

Respecte als cafés y altres establiments ja fa temps que no 'ls frequento; pero 'm faig cárrech de lo que han de sentirse mortificats els que solen anarhi per satisfer la necessitat de pendre alguna cosa ó donarse 'l gust de una estona d' esbarjo. ¿Y qué dirém del número considerable de personas, qu' en una ciutat com la nostra treballan de nit? Si al sortir de la feyna necessitan pendre un refrigeri ¿ahónt acudirán?

Y ja no parlo de las tabernas y casas de beguda, que aquí á Barcelona ahont apenas se veuhen borraxos, no exerceixen l' influencia perniciosa qu' en molts altres punts estragats per l' alcoholisme.

Cada poble té las sevas costums, y si bé aquestas poden ser objecte de millora per part dels governants, may las disposicions que dictin han de ser atentatorias á la llibertat individual, y vulneradoras dels legítims interessos dels industrials que 's guanyan honradament la vida y contribuheixen á las cargas del Estat. ¿Ab quína cara se 'ls pot exigir el pago de la contribució, si se 'ls coarta la iniciativa per' omplir el calaix?

Se dirá que deixant las cosas tal com están, se fomenta 'l vici y la gandulería; pero jo crech que de ganduls y viciosos n' hi haurá sempre, lo mateix á la llum del gas y de l' electricitat, que á la del sol; igual en totas las estacions del any, tant al estiu en que 'l día es llarch, com al hivern en que fins l' astre del día ganduleja llevantse tart y colgantse dejorn. La gandulería y 'l vici tenen las sevas arrels adintre de cada hú en particular: l' home naix viciós y gandul; com podria naixer xato ó carregat d' espatllas, y si troba tancats els cafés y las tabernas anirá á ferla á qualsevol altre siti, sense que ningú sigui capás d' evitarho, y molt menos els governs ab sas ridículas pretensions á exercir una empipadora tutela sobre 'ls seus administrats.

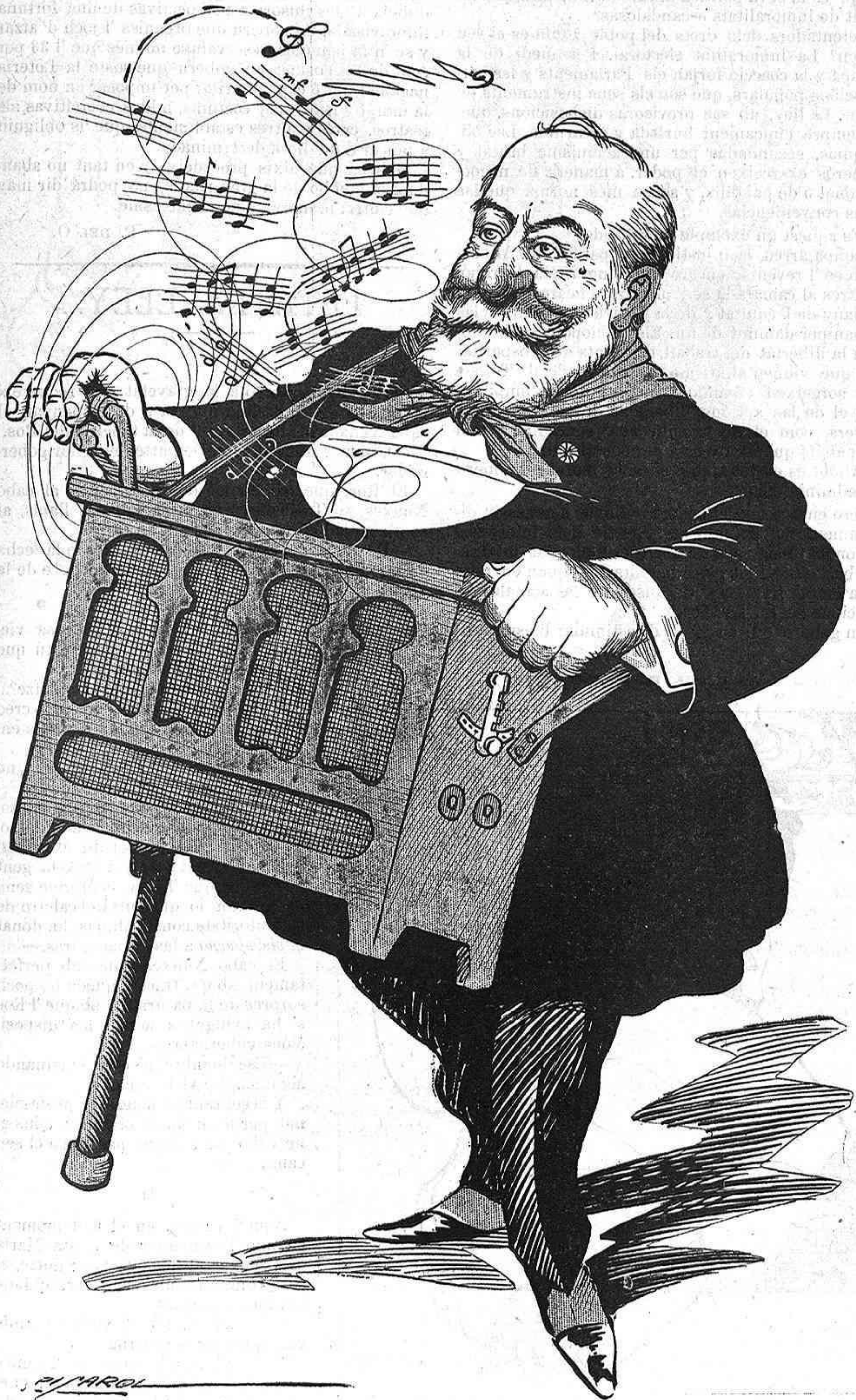
Lo que 'ls governs haurían de fer si volían contribuir al afiansament de la moral y de las bonas costums fora difundir la instrucció, la educació y la cultura, crear institucions docents y d' estímul en la práctica de totas las virtuts, posant las cívicas en primer lloch, y fomentar per tots els medis l' afició pública als diversos exercicis de la inteligencia y de la voluntat que poguessin contribuir á acreixer el grau de civilisació del nostre poble. Aquesta fora obra de utilitat positiva, digna de un govern coneixedor de la seva veritable missió, y no la de ficarse en els teatros, cafés y tabernas pera ferlos tancar las portas á una hora dada, fomentant l' esperit de revolta, y contribuhint á que sigui molt més desitjat alló que 's pretén prohibir, per la mateixa rahó de prohibirho.

Si 'l govern contribuís á crear un poble serio, ilustrat y conscient, tingui per segur que 'ls establiments que ara per medis coercitius pretén fer que tanquin á una hora determinada, haurían de tancar voluntariament perque no hi tindrian la vida. Molts dels concurrents que avuy s' hi arrossegan, saturats de un ambient molt distint del actual, reformarían las sevas costums y deixarían de frequentalos. Perque, estíguin-ne segurs, Espanya ben dirigida deixaría de ser, com es avuy, un país de vano.

*
* *

Pero 'ls governs, tan pródichs en dictar disposicions que, salvant el bon desitj que pugui informarlas, resultan completament inadequadas, no son pas gayre amichs de predicar ab l' exemple.

L' HOME DEL ORGA

El mestre Camilo Saint-Saëns.

¿Qu' es la seva política al cap-de-vall, més que un teixit de immoralitats escandalosas?

Detentadors dels drets del poble ¿quín es el seu origen? La immoralitat electoral. Per medi de la trampa y la coacció forjan els Parlaments y las corporacions populars, que son els seus instruments de poder. La ley, ab sas previsoras disposicions, queda sempre cínicament burlada y escarnida. Las oligarquías, secundadas per un caciquisme brutal y asquerós exerceixen el poder, á manera de negoci personal ó de pandilla, y sense més norma que las sevas conveniencias.

¿Es aquest un exemple moralisador?

Campa arreu la injusticia y la parcialitat. Al enemich se 'l reventa, encare que tingui tota la rahó, mentres al camarada se 'l ampara, encare que sigui en dany de l' equitat y de la justicia. Las influencias passen per damunt de tot. Els monopolis, atentatoris á la llibertat del treball, son fonts de prosperitat pels que viuhem al arrimo del calor oficial. Tot sovint sorgeixen escándols com el del estampillat, com el de las accions lliberadas de la Companyia sucrera, com el de la subvenció concedida á una companyia qu' encare está per constituhir...

¿Ahónt es en tot aixó l' eficacia moral del govern y l' administració?

Pero encare que 'ls poders públichs emanessin directament del poble, y en la gestió dels interessos nacionals fessin gala de una escrupulositat intatxable, bastaria un fet per inhabilitarlos, quan en nom de la moral tractessin de suscriure las actuals disposicions del Sr. La Cierva.

Un govern qu' en lloch d' estimular l' esperit d'

estalvi y previsió entre 'ls seus administrats, els seduheix ab las ilusorias perspectives de una fortuna improvisada: un govern que organisa 'l joch d' atzar y se 'n fa banquer, reservantse no més que 'l 33 per cent de las postas: un govern que sosté la Lotería nacional no té cap autoritat per imposar en nom de la moral y las bonas costums, midas coercitives als teatros, cafés y altres establiments, que 'ls obliguin á tancar á un' hora determinada.

Govern que aixís procedeixi, y en tant no abandoni el bombo de la gran rifada, no podrá dir may que cultivi la moral, sino el sarcasme.

P. DEL O.

FETA LA LLEY...

I

Serio, digne, ab tota la gravetat que requereix la missió delicadíssima que va á desempenyar, el cabo Xanxes s' atura davant de la taberna del Ros.

—Ordenes nuevas, noy. De parte del señor gobernador.

El Ros, que, coneixent de molts anys al cabo Xanxes, se 'l escoltava ab la rialleta als llabis, al sentir aquell comensament para de riure.

—De parte del señor gobernador, desde la fecha de hoy has de cerrar el establecimiento á las doce de la noche.

—¿En punt, en punt?

—Más exacto que un *termómetro*. La cosa viene de Madrid, y ya sabes tú que cuando Madrid manda...

—¿Y si tanco avans de las doce?...

—Hombre, por tancar antes no creo que te digan res. Conque... ¿estás enterat?

—Y fora de l' hora de tancar ¿no tens res més que advertirme?

—No: la ley no dice más que eso. A las doce, cada mochuelo á su olivo.

—*Currienta*. Ja pots dir al gobernador, y al ministro y á tota la gent de Madrid que 'l Ros, conforme sempre ab tot lo que surt del caletro de las autoridades constituhidas, ha donat el *visto-bueno* á las sevas ordres.—

El cabo Xanxes, que sab perfectament ab quí tracta, queda no poch sorprés de la naturalitat ab que 'l Ros s' ha avingut á acatar las disposicions gubernativas.

—Ese hombre n' está barrinando alguna... ¡Lo vichilaremos!—

Y recobrant la magestat professional, per un moment olvidada, l' insigne cabo va seguint pas á pas el seu camí.

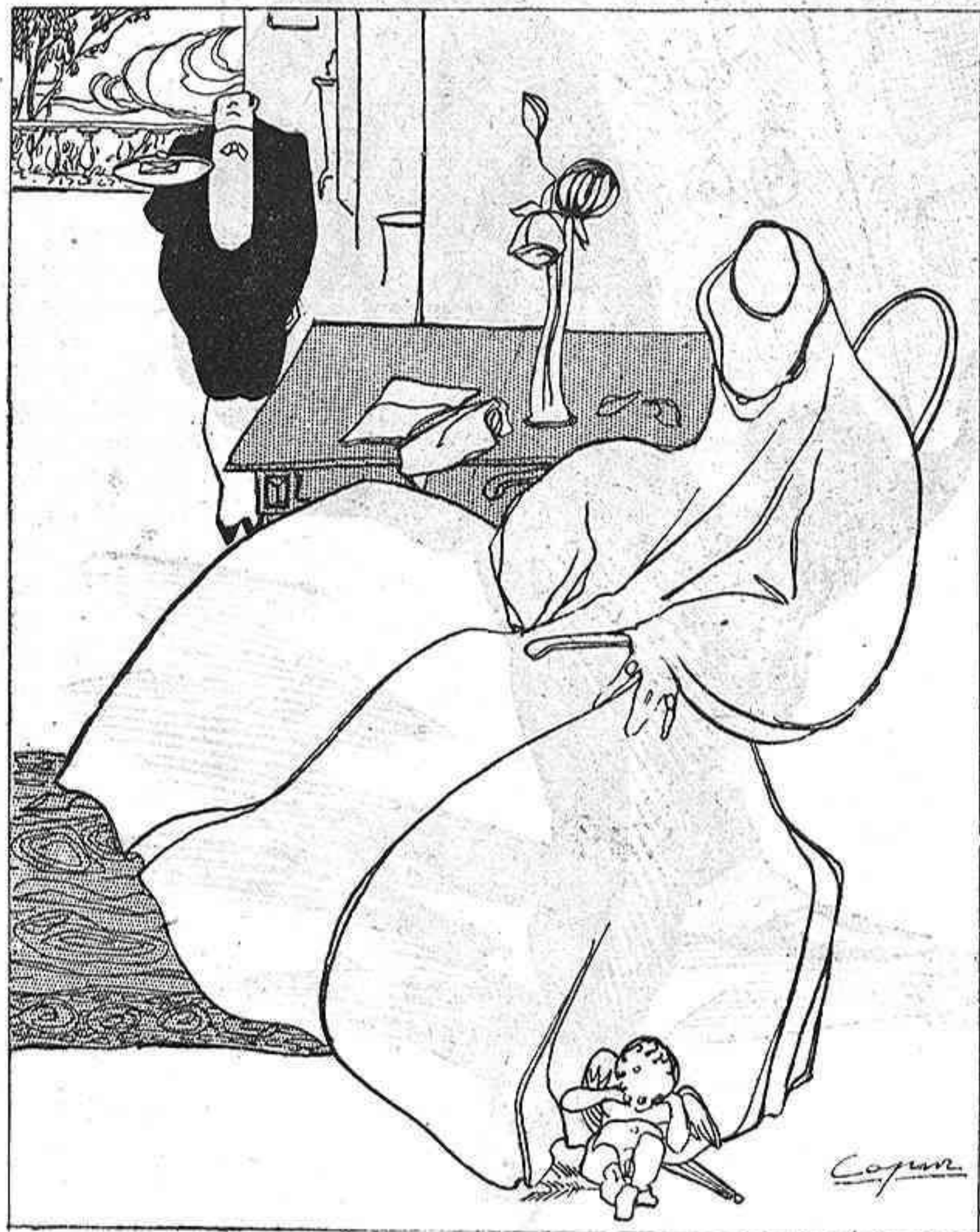
II

Aquell vespre, en el bell moment en que 'l campanar de Santa María está senyalant dos quarts de dotze, el Ros comunica als seus parroquians la funesta novetat.

—Caballers, ab el vostre permís vaig á tancar la taberna.

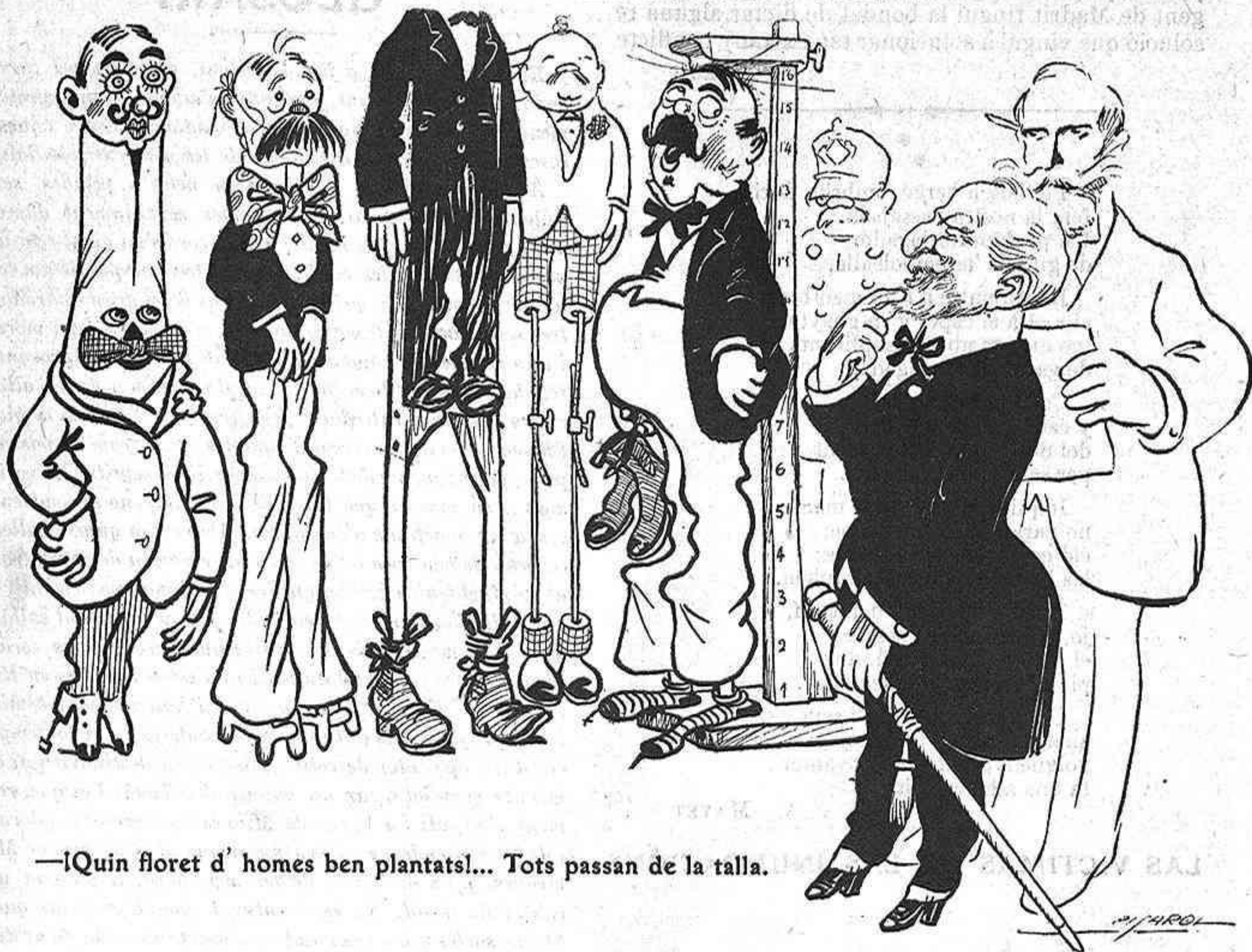
—¿Y si 'l nostre permís no 't sigüés concedit?—li pregunta un client, enemich de la disciplina social y de tota altra mena de disciplinas.

NOTA DECADENDISTA

L' Amor y la Mort.

PRENENT LA MIDA ALS GUARDIAS URBANOS

—¡Quin floret d' homes ben plantats!... Tots passen de la talla.

—Tancaria del mateix modo.

—¿Vol dir aixó que 'ns treus al carrer?

—Jo no trech á ningú. Tanco únicament la porta, y *pa-ab-ovis*, com deya aquell que havia estudiat per capellá que avans venia per aquí.—

Y juntant á las paraulas l' acció, el Ros entra 'ls banchs á dins, plega la cortina y ¡trís, tras!, ja está la taberna tancada.

A las dotze en punt passa el cabo Xanxes per davant del establiment.

—¡Y ha cerrado!—exclama fentse creus de la inesperada docilitat del aixerit taberner.—May hubiera dit que con tanta resignación se achupís el hombre á las órdenes del Gobierno. Habrá que darle un premio de puntualidad y otro de buen comportamiento.

III

Pero com al món tot se sab, no falta qui l' endemá avisa al honorable cabo de la maniobra que 'l Ros ha realisat á la sombra de la seva fingida obediencia.

—¿Que no ho sabeu, el Ros?

—¿Qué ha hecho?

—Vos us deveu pensar que tanca la porta de la taberna, com está manat.

—No lo pienso, que lo sé del cert. Con mis propios ojos la he visto tancada anoche á las doce en punto.

—Donchs á la una la tenía oberta.

—¡No puede ser!

—¿No? Mireu si pot ser que jo hi entrat á ferhi la copa.

—¿A la taberna del Ros?

—Sí, home, sí! Ja veureu; passeuhi avuy y tindreu ocasió de palparho.

—Vaya si'ni pasaré! Y que se divertirá de lo lindo si la denuncia resulta cierta.

IV

En efecte; carregat de malas intencions á la una de la nit el cabo 's deixa caure en el lloch del crimen.

¡No l' han enganyat!... La taberna, plena de llum y de gent, está funcionant, completament oberta, com en las millors horas del día.

Contenint la indignació que dintre d' ell fermenta, en Xanxes crida al Ros.

—¿Qué hi ha?—pregunta el taberner acostantse al portal ab la tranquilat del quí en sa vida ha trenat cap plat ni cap olla.

—¿Qué significa eso?

—¿Qué vols dir eso?

—La taberna abierta.

—¡Hola! ¿Hasta ab l' hora d' obrir us fiqueu?

—¡Qué obrir ni qué ocho cuartos! ¡A cerrar en seguida!...

—Atúrat, Xanxes, que aquest no es el tracte. ¿Qué 'm mana á mí el Govern? ¿Que tanqui l' establiment á las dotze de la nit? Donchs á las dotze vaig tancarlo. Ara, si jo soch matiner y á la una ja tinch voluntat d' obrirlo, ¿qué n' ha de fer d' aixó l' autoritat? La lley díu: tancarás á las dotze, pero ¿sabs tú si de l' hora d' obrir ne resa ni una paraula?

—Es verdad; este punto no lo toca...

—Donchs, llestos. Ja pots dirho al ministre: el Ros no es un viciós que retira tart, sinó bon treballor que 's lleva dematí. ¿Ho tens entés?...—

Com enténdreho no ho entén massa bé, pero lo cert es que 'l pobre Xanxes no sab qué respondre á l' argumentació del Ros, y tement fer una planxa,

pren el partit de seguir carrer avall, esperant que la gent de Madrid tingui la bondat de dictar alguna resolució que vingui á solucionar tan extrany conflicte.

A. MARCH

*
* *

Pel bosch verge, ombriu, florit,
fem la nostra passejada.
Un perfúm ubriagador
de ginesta 'ns embolcalla.

Repenjantse á n' el meu bras,
ella alsa el capet y 'm guayta;
me guayta ab ulls suplicants
de gateta amanyagada.

Cada pas es un sospir
y cada sospir me parla
del desitj que corre ardent
per sa sanch esvalotada.

Inquietas las nostras mans
no paran d' atormentarse;
els cors bategan ensemps;
las bocas ensemps s' atrauhen.

Al sê á un revolt del camí,
jo m' inclino per besarla:
el petó esclata llarch, dols,
ple d' aromas bosquetanas...

Un rossinyolet que 'l sent,
amagat entre 'l brancatje,
volguent glosá el nostre amor,
fa una alegre refileda.

MAYET

LAS VÍCTIMAS DE LAS INUNDACIONES

Tipo malaguenyo.

GLOSARI

El glosador, com a bon barceloni, quan va pel carrer, bada. I badant, badant, devegades s'adona de que efectivament hi han coses dignes d'esser badades. Entre aquestes coses s'hi compten els aparadors de les modernes cotillaires.

Abans, les cotilles s'ensenyaven netes i pelades, sense relleno i sense picardia, colocades senzillament damunt d'un petit pedestal de vellut; ara la cosa s'ha girat com una mitja al garró, i les cotilles es mostren al públic am totes les agravants: A lo millor veieu dins d'un gran aparador a tres senyoraces de tamany natural, una rossa, una morena i una de color de panotxa, en trajo de cambra i emprovant-se tres hermoses cotilles «model ideal», i no'n volguen allí de cintes i sedes i entredós i frou-frous; a l'extrem de que a l'home que viu ignoscent d'aquestes coses, com li passa al pobre glosador, arriben a alcoholisar-li'ls sentits. La veritat siga... en marxa, que les cotilles actuals no se semblen de res a les inactuals o de l'avior. Abans am quatre ballenes cobertes de tela rosa o blau-cel i un vora-viu de punta roma al coixinet tenieu cotilles que les altes dames podien lluir-les am molta honra a tot-arreu; ara s'ha arribat tant enllà en això dels mostruaris de cotilles que avui dia les coraces femenils formen part d'un art i una estètica que ni en Ruskin, ni en Taine, ni en Casellas hi haurien mai somiat; i això fa que molts dediquin hores enteres en la contemplació d'un aparador de cotillaira, que no destinarien ni dos minuts pera admirar un quadro del Ticià. I és que, realment, s'ho val. La Venus de Milo és una senyora adorable i de totes prendes, però ben segur que si ara'l senyor Milo visqués, pera acabar-la de fer més maca, li posaria una cotilla de moda. No és aventurat, doncs, suposar que a l'home sortós que's casa amb una xicota armada de «cotilla ideal» li deu semblar que cada nit és nit de nuvis.

El glosador, naturalment, no pot dir si les cotilles d'ara són pràctiques i còmodes, que és cosa que no pot pujar-hi de peus; però sí que pot afirmar que són ideals, perquè sí, perquè salta a la vista i està a l'alcang de qualsevol profà per analfabet que siga; i pot afirmar, ademés, que són estretes de cintura i cares... perquè l'etiqueta que porten ho afirma am tots els seus números. De quina resultancia se'n dedueix que tot lo car és barato, doncs està provat que tot lo que les damiseles es gasten en cotilla «ideal» ho estalvien de mongetes. Tot és qüestió d'estrènyer o afluir els cordons. Les que la duen molt apretada de ventrell no han de menjar quasi res perquè no'ls queda espai pera materia pahible. Gracies a les cotilles s'haurà resolt el problema de les subsistencies.

I ara sí que tot-hom voldrà portar cotilla ideal, fins els homes.

El glosador ja'n sab d'un que s'hi ensajarà: el senyor Benet i Colom.

XARAU

LES PORTES DE L'INFERN

(Am motiu de l'encíclica PASCENDI)

Després del darrer Syllabus, l'encíclica Pascendi, contra'ls modernistes, consuma una volta més la ruptura del catolicisme am tot acomodament de modernitat. I una llògica suprema informa aqueixa condemna.

Oh! Jo he sentit sempre una curiosa simpatia, però res més que una curiosa i escèptica simpatia, per aquells esforços d'adequació que, empesos per homes com els Gibbon, els Ireland, han arribat a fer de l'americanisme l'amenaça d'una nova escissió cismàtica. Ah, no! Els termes són clars; pera'l catolicisme la retirada està rom-

puda. A un costat la fe, la vella fe, íntegra, pura, nítida; a l'altre'l satanisme modern am tota la gallarda invencúndia del seu *Non serviam*. No hi ha possible conciliació; i en aqueixa impossibilitat està la grandesa de la doctrina. Democràcia cristiana, lliberalisme catòlic, intents falsament atrevits, de socialisme ortodoxe... No; els temperaments que professem am seria activitat l'una o l'altra de les doctrines en lluita, rebutgem amb igual força aqueixes acomodacions.

Encara recordo, a través les meves sensacions d'infant, com el problema se'm va presentar clar, per la primera volta, davant els ulls. La meva emancipació no's deu a la lectura de llibres heterodoxes: se deu, ben al contrari, a la lectura de textos freda i severament ortodoxes, despietadament lògics, que'm feren veure la gran antinomia entre tot lliberalisme (polític, crític, social, etc.) i la veritat inconcusa dels catòlics. Calia optar. Versió catòlica: el lliberalisme era un pecat. Versió lliberal: el catolicisme era un absurd. Desde'l respectiu punt de vista, uns i altres tenien completa raó.

I aleshores jo, serenament, definitivament, vaig optar. La meva vida començava. I això ho devia a l'inflexible lògica d'aquells textos, als quals reengraciaré sempre l'obra de llur veritat evidentíssima. Ja no hi hagué en mi'l dubte, aquell dubte famós, tòpic romàntic, que esterilís l'obra de dues o tres generacions. I vet-aquí com aquells llibres, a la manera que ho haurien fet per una consciència catòlica, compliren també llur obra de confortació i convenció per una consciència emancipada.

Desde llavors, l'educació del meu esperit fou cosa fàcil. I les mateixes reputacions catòliques de doctrines, que jo aleshores ignorava, esdevingueren, per la pobresa científica dels arguments, per aquell inútil debatres entre les trenyines del dogma, proves lluminoses de la veritat combatuda. Els restes últims de l'escolasticisme col·laboraven així en l'obra triomfadora de l'interpretació personal llibèrrima. I era curiós sentir-se l'ànima més aviat commoguda per les argumentacions francament esotèriques, de revelació, místiques, de visió i comunicació

directes am la divinitat, que per les fredes deduccions silogístiques de l'Escola. Així, per exemple, les impotents i vanes proves *a posteriori* de l'existència de Déu cedien pera mi davant l'absurditat verament poètica, és dir, creadora, de la prova *a priori* consignada en el *Proslogion* d'Anselm. Sentia que quan la metafísica, per lo mateix que és extra-experimental, no's transforma en vidència de poetes, és pobra disquisició de pedants o inútil joc d'escaacs, propi d'esperits incapaços de veritat i llum. M'era

més agradable veure com l'home, sentint-se orfe del seu Déu, el creava, l'improvisava, invertint els termes entre Déu i criatura o rescaballant am la creació de Déu la creació genesíaca de l'home, que viciarme'l raciocini en l'entrellat d'una falsa lògica, destinada a morir sota'l martell poderós d'un Stuart M.II.

El darrer *Syllabus* i l'encíclica *Pascendi* senyalen, com deia, la condemnaió dels darrers esforços d'aquell pseude catolicisme per a conquerir la fortalesa catòlica, esforços on cal veure, a la fi, tentatives d'un protestantisme inconscient que amenaça completar, en definitiva victòria, l'obra de Luter.

Es curiós: tant com les corrents emancipadores han anat invadint el món, el catàleg de les proposicions i de les obres taxativament prohibides han anat restrenyent-se. Era natural: el perill, per a les consciències timorades, està sols en els llibres que puguen aparèixer com a ortodoxes.

L'antic apòlec del llop am pell d'ovella. Les obres francament lliurepensadores (impies, com diu, amb impropietat candorosa, el vocabulari catòlic) no són un perill immediat,

com no ho és la blasfèmia. L'ur excomunió tàcita, implícita, *ipso facto*, no necessita ésser senyalada. Per a que aquets llibres puguen obrar sobre una consciència, és precís que aqueixa consciència arribi, en la seva evolució lliberadora, al grau d'emancipació indispensable, al grau precedent a la completa ruptura am l'antiga fe. L'Església excomunica expressament els heretges, els heterodoxes; no'ls pagans, els que ja estan fóra de l'Església. I és clar: per a excomunicar, per a *treure de la comunió*, de la

ENTRE POLICÍAS Y MUNICIPALS
CONFLICTE RESOLT

¿Hi ha un detingut? L' un que tiri,
l' altre que tiri igualment,
la mitat per cada cuerpo...
y tothom queda content.

coparticipació en els sacraments, cal que la comunió previa sia un fet; és precis que les voltes d'un mateix temple acullin la pregaria del pastor i la de les ovelles expulsades. Si un temps el pensament emancipat sols arribava a l'heretgia, tot restant, en una forma o altra, cristià, ha romput avui am tot lligam religiós i tot perjudici de sobrenatural.

Contra exegetes i tractadistes pseude-catòlics han fulminat, doncs, les ires de Pius X. I és un bell espectacle contemplar aqueixa fulminació quan pot veure-se-la desde fòra, desde un setial sustret a les irritacions d'aquella potestat. Així pot jutjar-se serenament de les coses; com se jutjaria una dissensió d'escoles vèdiques o koràniques. Els llamps de l'Esglesia fulguren sols, naturalment, pera'ls fills de l'Esglesia. I quan un hom ha passat la primera reacció, fortament agressiva, que succeeix a la deslliurança del propi esperit, aquelles coses són curiosíssimes bizantinitats on l'ànima lliberta se complau i somriu en la contemplació de la propia llibertat.

¡Oh sort irònica de les religions agotades, religions de multitud i no d'home! Vivim rodejats de catòlics que ignoren la doctrina mateixa que diuen professar. Belles ironies, ironies enginyoses trobaries, Arouet, en aqueixa contradicció. Gents que practiquen mecànicament, resen mecànicament, oieixen missa, se confessen, combreguen, moren ungides am l'oli suprem... i no saben quina és la llur creencia! Tal és el producte forçós, natural, de la reserva recelosa am que sempre l'Esglesia catòlica — a diferència de les protestants — ha tancat en el sagrari'ls sants llibres, guardant-los de la mirada escrutadora del poble. Proveu-ho quan volgueu: ¿quants n'hi ha que coneguïn el ver sentit de la paraula Verb? ¿Quin tant per cent hi ha que no confongui'l dogma de la Virginitat amb el de l'Immaculada? ¿Sab el poble lo que vol dir el futur dogma de l'Assumpció? ¿Quants podrien dir si professen la transsubstanciació o la consubstanciació? ¿Quants entenen, ni de lluny, el significat de pena de dany i pena de sentit? Per una extranya inversió de coses, els catòlics han d'acudir a nosaltres els incrèduls pera conèixer, aproximadament, lo que ells creuen!

Quan un ministre espanyol va prohibir l'ensenyança del cateisme en català, promoguent les ires del catalanisme, jo'm preguntava: ¿és que veritablement la disposició ministerial perjudica la difusió i coneixença del credo catòlic? No, no. Que estiguen en català, que estiguen en castellà, les oracions, els articles de la fe, totes les explicacions de la Doctrina continuaran, pera les gents, escrites en una llengua extranya, maquinal aglomeració incoherent de paraules i paraules, arcaïsmes de sentit oblidat, subtileses teològiques inaccessibles a la tosquetat dels infants, i fins dels púbers sense educació intel·lectual. ¿Com no, si fins les pregaries de cada dia se desvirtuen en boca del poble, tornant-se algarabies de papagall, articulacions de sílabes a l'atzar, restes corruptes de qualque cosa que un jorn va esser paraules i frases? No ja les invocacions llatines, els *Gloria*, les Lletanies (1), els *Requiem*, sinó les Salves, els Credos, les Salutacions angèliques, les Oracions dominicals. I no parlem de la formulació dels Misteris, tant clara... com els mateixos Misteris, vagament dissimulada als nois pera reservar-los d'aquell perfum sensual de tots els orientalismes... Jo he sentit explicar per un noi l'obra de l'Esperit Sant, en una deliciosa barreja de mots capaç de rompre'l cap an el més hàbil hermeneuta!

Nosaltres vivim a un món en el qual tot-hom està en el secret i sent la feblesa del terror que trepitja i percep la vibració del nostre clarí de revolta; però entren tots, vera *grex*, en el temple on tots combreguen, on ningú creu, perquè no pot haver-hi creencia sense la previa coneixença intel·lectual de lo que s'ha de creure. ¡I pensar que basta una sola paraula, una sola paraula de coratjosa sinceritat pera desfer l'encantament i fer caure'l temple malèfic, odiós!

Però, a l'entretant, els temps marxen; i sobre aquet món modern que començà la seva educació confegint en les noveles volterianes i aprengué'ls orogens del cristianisme i l'història judaica en les pàgines lluminoses de Renan, delitosament mixtes d'ironia i pietat, Zarathustra, aixeca avui, davant la càtedra de Pere, la càtedra de l'Anticrist definitivament advingut... L'Esglesia de Roma acaba de perdre pera sempre'l reconeixement de la seva

(1) *Tot ho ha dit en llatí, excepte'l GLORIA PATRI i la LLETANIA*, — digué la vella.

vitalitat política a França, «primogènita seva». Les progressives emancipacions que, després de l'amputació greco-eslava originada en Foci i de l'amputació germànica originada en Luter, reduïren el catolicisme a la sola raça llatina, comencen a atacar, com un càncer, el món llatí. Tota una nació s'és apartada de la comunitat fidel, de l'Esglesia militant, institució — no s'oblidi — essencialment polític-religiosa, com diu la seva mateixa etimologia. I és precisament la nació de Clovis i Carlemany, la nació fundadora del poder temporal...

Un pobre catòlic que no tingués ben afermat el seu optimisme creuria que s'acosta'l pontificat d'aquell *Petrus secundus*, en que, segons la visió de Sant Malaquies, finiran els temps...

GABRIEL ALOMAR

Mes clar...

En Rull... en Falet... la China...
en Güell... la Lluna... en Pepito...
la Gran Peña... la Zarina...
Marte... l' Arrow... la Chelito...
Se coneix... se corre... 's d'fu...
La cosa está ben probada...
més detalls... una interviú...
la troca desembullada.

Y ara preguntan vostés,
¿qu' es aquesta sanfaynada?
Donchs per si no ho han entés
es... *La Verdad aturada*.

T. RUSCÁ

PRINCIPAL

Pas de comedia, diálech d' en Barbosa, es ben poca co-seta. Un home y una dona que, per la identitat del seu caràcter simpàtic, se fan confidencias íntimas, y quan el públich espera per la part d' ell una declaració d'amor, resulta que ja es casat, quedant la dona ab un pam de nás. Jutjin ab aixó sols l' interés que pot despertar un diálech, per altra part escrit ab més pretensions que expontaneitat.

ROMEA

Ditxosos diners! es la trasplantació al Teatro catalá d' una comedia francesa d' en Jullien. No coneixent l' original, no 'ns es possible jutjar del acert del adaptador. Consignarém, no obstant, que en la pintura dels personatjes, especialment els més característichs—el cobrador del Banch y l' oncle Esteve—hi ha alé de vida catalana y certera observació.

No succeeix sempre igual ab alguns altres, com tampoch ab l' assumpto excessivament convencional, ab punts y ribets de romàntich. Aquell banquer no 'ns acaba d' entrar, y la mateixa Carlota se 'ns antoixa més un tipo fo-lletinesch que arrancat de la vida real.

Aixís y tot, l' obra es simpática, interessa y entreté. L' acte segón, en especial, ab aquella serie de planxas que fan casi tots els personatjes, parlant mal d' una persona davant del mateix interessat, que 'ls hi ajuda á ferho, es una situació cómica de primera forsa... ¡Ah, si tot sigués aixís en *Ditxosos diners!*.. Desgraciadament, després l' acció principal empen els camins d' un fals sentimentalisme, per arribar á un desenllás, tan inevitable com vulguin, pero que no convenis.

Desenrotllada l' obra en forma de novela, induptablement l' interés de la narració comensaría en el punt en que acaba la comedia, ó siga describint l' ús que fa en Morell de la seva fortuna, pera correspondre als sentiments humanitaris y altruistas de la seva esposa, ó bé 'l cambi d' aquesta, porque no aixís com aixís se renuncia, per pur impuls doctrinari, á una posició brillant.

EL POBLE REFLEXIONA

—Ja s' han obert las Corts. Ara 's discutirà aixó de l' Administració local y veurém quíns son els que llauran dret y quíns els que predican llibertat y venen vinagre.

L'obra està escrita ab correcció y facilitat. En la execució s' distingiren principalment els Srs. Vinyas y Capdevila en sos respectius papers. El Sr. Borrás no 'ns convencé del tot en el de Morell: li falta finesa d' expressió. La Srta. Xirgu es una excelent adquisició pera 'l Teatro Romea: sent y expressa bé. Llástima que no sempre expansioni la dicció, abusant de parlar ab las dents closas. Per altra part, y tenint tan bonas qualitats propias, ¿per qué s' ha de recordar de la Llorente?

NOVETATS

L'espectacle *El anillo mágico* ofereix un nou atractiu ab el quadro final apoteósich pintat pels Srs. Moragas y Alarma, y qu' es d' un efecte espléndit.

Vels'hi aquí una nova pedra preciosa que á *El anillo mágico* li vé com l' anell al dit per' atreure gent.

TÍVOLI.—CIRCO EQUÈSTRE

Las funcions amenizadas per una gran varietat d' artistes de tots els géneros, han adquirit nou reals ab la reaparició del antich y popular clown Antonet, qui aquesta vegada s' presenta aparellat ab en Grock, realisant un treball escullidíssim y de verdader mérit que entusiasma justament al públich.

Ja poden fer tot lo que vulguin; els clowns de la política que cobran uns sous tan escandalosos, no podrán competir may ab aquest parell d' aixerits que s' han ficat al públich á la butxaca.

CATALUNYA

Inmediatament després de 'n Novelli, qu' en l' última funció s' despedí del públich de Barcelona, dihentli *addio* per sempre més, en lloch del esperansador *à rivederci* d' altres vegadas, ha inaugurat las sevas tascas la companyia cómica castellana de 'n Balaguer y en Larra, artistas prou coneguts á Barcelona, pera dispensarnos de presentarlos.

En la funció inaugural, després de interpretar molt acertadament *El Director general*, ens donaren á conèixer un acte de 'n Jacinto Benavente titulat *El amor asusta*, que no es més que una paradoxa, á trossos graciosa y en son conjunt excessivament esllanguida.

La companyia promet reproduhir un bon número d' obretas que han sigut estrenadas ab éxit satisfactori en el Teatro Lara de Madrid.

APOLO

Una nova producció melodramática: *El crimen de Glandieu ó Las dos conciencias* ha sigut posada en escena per la companyia de 'n Parrenyo, havent alcansat un éxit molt satisfactori, á pesar de no distingirse gayre per la seva novetat. Pero 'l públich aficionat al género, que sol caracterisarse per la seva bona fé, es fácil de contentar, sempre que se li donguin produccions honradas, en las quals, á través de incidents més ó menos emocionants, el bé triomfi de la maldat, y la innocencia de la traició.

PALAU DE BELLAS ARTS

El concert del diumenje dirigit per l' eminent Saint Saens resultá un éxit grandíós, tant per l' ilustre compositor, com pels elements que al mateix contribuiren.

Un públich inmens omplenava la vastíssima sala, de manera que tothom ha sentit que no pogués organitzar-se una segona audició.

Dol molt saborejar un plat exquisit y veure's privat de repetir.

N. N. N.

¿PER QUE?

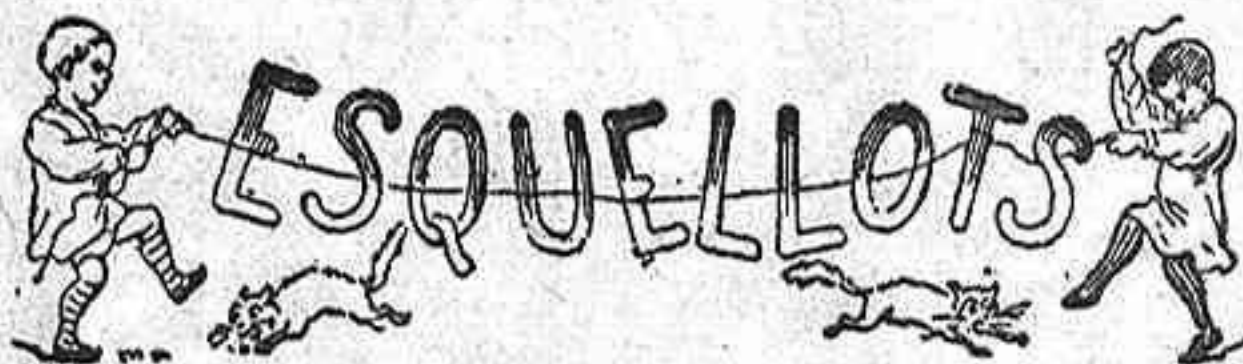
¿Y perque m' estimas tant?
 ¿Per qué m' fas tantas caricias?
 ¿Per qué m' miras fit á fit?
 ¿Per qué per mí tant suspiras?...
 ¿Per qué m' diuhen els teus ulls
 amorosos y ab perfidia,
 que faig ditxós el teu cor,
 que per tú soch l' alegría?...
 ¿Y per qué m' estimas tant?
 ¿Per qué díus que 't faig felissa?
 ¡Ja es estrany! Si jo no sé
 qu' es felicitat ni ditxa...

Trobas en mí lo que jo
 no puch trobá en tú... Y m' estimas
 desinteressadament...
 per mí ho dons tot decidida...
 y jo no 't puch apreciar
 tant com tú á mí m' aprecias,
 posanthi tot el meu cor,
 tota la meva energia!...

Y per qué m' estimas tant...
 ¡De ta passió no soch digne
 perque no estimo com tú!
 ¿Per qué es aixís, bona amiga?

Tot lo que lliga l' amor
 verdader, es un enigma.

ANDRESITO

Contrast.

A l' Universitat literaria de Barcelona s' inaugura 'l curs ab un xivarri espantós. Els estudiants cridan, xiulan, patejan, alborotan, sense causa ni motiu, sols per seguir una costum dolenta que d' any en any vá prenent proporcions més escandalosas.

En cambi, s' inaugura 'l curs en la Escola Superior de Industrias de Tarrassa, y á la importancia del acte hi corresponen els estudiants ab la seva serietat y compostura.

Y perque no s' puga suposar que aixó ho fá l' ayre, més sech á Tarrassa que á Barcelona, aquí mateix s' inaugura dissapte el curs en el Centre de Dependents del Comerç y la Industria, ab un ordre admirable y ab una cultura exemplar.

No s' ofenguin els escolars universitaris, aspirants á desempenyar las carreras més lluhidas, si 'ls faig notar que 'ls mecánichs de Tarrassa y 'ls saltataulells barcelonins els han donat una gran lliadó.

*
 *
 *

Ja sé que no tota la culpa es seva. La ensenyansa qu' en general se dona en la Universitat barcelonina no 'ls pot interessar, no 'ls pot atreure, no pot engendrar en el seu esperit aquella devota vocació, que alenta en els alumnes las ansias de saber y de ferse homes. Bon goig aspirin á obtenir de qualsevol manera un títul, que després els autorisi pera posar de relleu la seva ineptitud y morir-se de gana.

Se diu que hi ha catedráticos, qu' exerceixen la ensenyansa com un ofici lucratiu, y que no cuidan més que de ferse un sobresou considerable, endossant als estudiants llibres de text bunyols y cars. ¡Y ay del estudiant que deixi de adquirirlos, que ja té ben segura la carabassa?

Obrant aixís se pert la respectabilitat y 'l prestigi y l' *Alba mater* se converteix en una reproducció de Ca'n Garlanda.

*
 *
 *

Sobre 'l particular se conta de un catedrático que havent comensat la publicació per quaderns de una obra de text, exigí 'l pago anticipat de tota l' edició, sense haver-se recordat may més de terminarla.

Aixó es lo més negre... ó lo més *schwartz* com dirían els alemanys.

Llástima que 'l tal catedrático no ho sigui de Dret Penal, en qual cas hauría pogut trobar una disculpa á la seva conducta, dihent:

—Es que jo, senyors, empleo en la ensenyansa de l' assignatura el método experimental que preconisa la pedagogía moderna: ab la publicació dels meus quaderns, no m' he proposat lucrar, sino vendre als meus alumnes una lliadó práctica del delictes nomenat *estafa*.

A Mossén Pollastre, se refereixen las següents ratllas que copió de un periódich:

«Ningún dato dió sobre el resultado financiero de los pasados festejos porque la Comisión fué otra pantalla y el muy listo Juan Palomo cree haber caído en país por conquistar. De las 2,000 entradas de la *Kermese*, todas vendidas á una peseta, y demás recaudación nada se sa-

be, y eso que en todas partes se recaudaba dinero y todas las funciones acababan llenando las bandejas.»

Cobrar y no donar comptes: aquesta es la tática més socorreguda dels homes, siguin capellans siguin seglars, que aspiran á fer fortuna.

Vegin, per la pinta, si tenen rahó 'ls que á Mossén Pollastre li diuhen el Lerroux de la Bona-Nova.

Sobre las midas moralisadoras de 'n La Cierva, deya un arbitrista:

—Jo no m'explico com el Ministre de la Governació s'entreté á molestar als que tenen la costum de retirar tart; tan sols per punt y sense cap fi utilitari.

Jo al seu lloch—afegia—crearia una cartilla, carnet ó llicencia, que previ 'l pago de una cantitat fixa, autorisés al quí la possehis, á retirar tart, freqüentant cafés, restaurants y tabernas á qualsevol hora de la nit que li dongués la gana.

—Aixó no ho diguis á ningú—l'interrompé un que 'l sentia—que si se 'n arriba á enterar l'Osma ja tenim un nou impost.

L'Orfeó catalá ha comensat á estrenar la seva casa nova, instalantse en la planta baixa del magnífich edifici que posseheix en el carrer Alt de Sant Pere.

Mentrestant prossegueixen las obras en els pisos superiors.

Lo que deya un orfeonista:

—De moment ens posém las botas y las calsas: més tart ens posarem la pesa de cos y 'l barret... Y no hi haurá á Barcelona cap més societat que vagi tan maca com l'Orfeó.

Días enrera 'ls municipals agafaren á un individu que amenassava á un home ganivet en má y altres esbalotadors, y quan els portavan á la tenencia d'arcaldía, els

surten els de la carrillera ab la pretensió de ferse cárrech dels presos.

Y s'arma entre ells una qüestió de cent mil dimonis, fins que 'ls de la carrillera se surten ab la seva, gracias á l'ajuda que 'ls hi prestan altres individus del cos criats á tota pressa.

Els municipals, per ser menos que 'ls altres, tingueren que cedir.

Y ara vostés diguin si aixó es ordre públich ó desordre públich.

Els cassadors sols en determinadas circunstancias solen barallarse per una pesa de cassa; mes sempre quan el que la cobra es el qui l'ha aixecada, tothom li respecta.

Unicament als gossos que l'amarran els es presa d'entre las dents; pero ningú diría que las relaciones entre 'ls municipals y 'ls guardias de la carrillera deguessin estar reguladas per las que median entre 'l gos y l'amo.

Ha fet bé 'l Sr. Sanllehy en protestar contra un fet que resulta tan mortificant per Barcelona.

En un principi s'atribuí al Sr. Ossorio la següent frase:—Yo soy el amo absoluto de la calle.

Ell s'ha cuytat á desmentirla de paraula. De fet la desmentirá també si aplica als seus dependents el correctiu á que s'han fet acreedors ab las sevas intrusions empadoras.

En el cas que acabém de citar, y encare que sembli impossible, ¡caramba! no hi ha un sol barceloní que no se senti guardia municipal.

Nosaltres sabem per qué 'l gallego Iglesias va ser expulsat de París.

Ell prou se trenca el cap en esbrinarho; pero no hi acaba d'atinar. Nosaltres, en cambi, ho presumim. No fou

Eco de París
LA GRAN ESPOLSADA

—¡Fora d'aquí!... ¡A moure saragata á casa vostra!

LA QÜESTIÓ ES CUMPLIR LA LLEY

GABERNA 7

—Mentres la porta estigui tancada, de la finestra no n' ha de fer res l' autoritat.

de cap manera perquè'l consideressin perillós, sino per burro petulant.

Ell mateix se declara ignorant de solemnitat, quan al transcriure 'l decret d' expulsió basat en uns articles de la llei de 3 de desembre de 1849, diu entre paréntesis (fijen-se los lectores la fecha de la ley de tiempo de Luis XVIII).

Pocas paraulas y dos disbarats: un d' ells gramatical: «fijense... la fecha.» Y l' altre de cronología. ¿Qué es que no sab que á l' any 49 del passat siglo, ja no hi havia á Fransa Lluís XVIII, sino la República?

A Madrit l'aplicació de las pensadas d'en La Cierva ha donat peu á moltas grescas. La gent s' ha pres la cosa á broma, y no 'n vulguin més de xivarri y de burlas grotescas per aquells carrers.

Y lo primer que ha fet el ministre ha sigut impedir que las noticias sobre las manifestacions nocturnas dels madrilenys fossin trasmesas telegráficamente á la premsa de provincias.

Pero aixó no privará que quan se plantejin las ordres del ministre s' obtinguin per tot arreu els mateixos resultats que á Madrit.

Sols á una excessiva modestia d'en La Cierva's pot atribuir el seu afany de que quedi en la obscuritat el gran mérit que ha contret.

¡No es poch el que li correspon, per haver transformat tot d' una, un país que 's fastidiava, en un país en plena explosió de riure!

Un dels súbdits de D. Hermenegildo, al que varen fer retratar en tarjeta postal, com *efectuoso recuerdo*, no ha volgut ser menos que el seu ex-quefe ab aixó dels retratos *efectuosos*, y aquí 'm tenen al senyó Magriñá, tinent

d' alcalde de l' Hostia, al gran rrrrevolucionari, al gran demócrata, mes que demócrata amich predilecte de la blusa y espadenya, retratat d' uniforme de tinent d' alcalde, de frac y corbata blanca y tota la demás indumentaria propia dels grans aristócratas, ostentant la seva esbelta figura iluminada dintre del aparador del retratista dels prohoms de l' iglesia, l' exército, armada, banca y aristocracia

Tenia al seu costat un bisbe que casi li dava la benedicció per haver deixat alló qu' ell deya del honrós gech del proletariat y á tots els musclaires de la Barceloneta, ingressant al aparador dels aristócratas del carrer de Fernando VII.

Felicitém á las kábilas de D. Prudencio per tenir un defensor en el municipi tan elegant y vistós.

El senyó Magriñá al costat d' un bisbe y gastantse els quartets per fer el maco, ha de ser un important reforç per fer desseguida la gran rrrrevolució. Ell sol al carrer de Fernando ja feya el cop.

Está vist que 'ls senyors Bailly-Tartarín é hijos, editores-copistas de Madrit, desde que saben que está á punt de publicarse «El Año en la mano», millor *almanach*, més *enciclopédich*, de més *vida* y més *práctich* que 'l d' ells, no disfrutaban ni una hora de repós. No 'n varen tenir prou ab anunciar á só de tabals la retirada (?) de la exclusiva que á D. Antoni López tenfan otorgada fa anys pera la venda del rescalfat Hachette á Barcelona, que han hagut de recalcarho enviant á cada expendedor una circular que, com tots els documents d' aquella casa, no es sino una punyalada *trapera* á la gramática y al sentit comú.

En dita circular afirman els mangonejadors de l' *Asociación de la Librería* que la retirada va férseli al Sr. López el día 3 de juny, y per carta certificada; pero, públi-

cament, no gosan donar el motiu injustificat de la tal lleugeresa, y no 'l donan senzillament perque haurían de confessar que la causa única del rompiment es la seva desmesurada soberbia y el seu ridícol despit. Si al menos, ells que son tan aficionats á las copias, acompanyessin á la circular copia de la carta de referencia, s'entreveuria la verdadera causa de la sorollosa retirada de la exclusiva. Efectivament, els senyors Bailly-Tartarín, lamentantse en dita carta de que 'l Sr. López no 'ls hagués fet ja el pedido de costum en aquella fetxa, diuen textualment que van á fer *uso de la libertad en que les deja...*, lo qual per tota persona que sápigat llegir significa que confessan que 'l Sr. López els ha deixat en llibertat d'acció y que per tant *deixa* sens efecte lo estipulat, en una paraula, que 'ls *deixa* de compte el contracte... com se fa ab un género averiat. Donchs si el Sr. López, com afirman ells mateixos, els ha donat llibertat de fer ab la exclusiva á Barcelona lo que tinguessin per convenient, ¿quí es, aquí, el renunciant? y ¿ahont se justifican las sorollosas *dimissorias enviadas* ab que ells creuen haver posat una pica en Flandes?

¿Quíns mals-de-cap passen els senyors Bailly-Tartarín? Y lo més bonich del cas es que tots aquests mals-de-cap se 'ls han búscat ells mateixos. Golafres y ambiciosos com son, han vingut abusant un grapat d'anys de la bona fé del públich que 'ls atracava de bona moneda á cambi de género que no 's podían empassar.

Pero ara als pobres golafres se 'ls ha entravessat una espina al gargamelló; per xó cridan y 's desesperan.

Aquesta espina es *El Año en la mano*, que está á punt de sortir.

Justo castigo á su perversidad.

En la sessió passada 'l catatrófic Valentí Camp, vá dissertar llarga y filosóficament sobre escombrarias.

Judici de un espectador:

—Avuy ho ha fet molt bé. Ja 's coneix qu' estava en el seu element.

Tots els municipis que ab motiu de la desgravació dels vins van á sufrir perjudicis irreparables, y en especial el de Barcelona, ahont á la sola perspectiva de que á primers d'any nou els vins entrarán sense pagar, ja no 's recauda un céntim per aquest concepte; tots ells, repeteixo, deurían posarse resoltament al costat del arcalde de Madrit, que no havent obtingut las compensacions que demanava, s'ha girat valentament en contra del Osma.

En Sanchez Toca, posseheix dos armas importants, que son penyora de victoria: la rahó y 'l nas.

El gran nas, el nas colossal del arcalde de Madrit, carregat de rahó, té la forsa destructora de una catapulta, y si darrera del Osma, s'hi coloca en Maura, fins en Maura rebrá.

Atenció, don Alacandro! Prepara per rebre unas quantas palmetadas que 'l seu correligionari *El Liberal del pleno éxito* té la descortesía de clavarli en un de sos últims números:

Pari la má. Primera:

«Jamás se improvisaron las revoluciones.»

¿Qué li sembla? ¿Cou?

Torni á parar. Segona palmetada:

«Error fundamental del radicalismo es la pretensión de un violento cambio.»

¿Ha sentit?... Párlala un altre cop. Tercera y última:
«Más error todavía creer que la agitación sirve para la transformación inmediata.»

Per ara prou.

Per ser d' un amich del cor
que á voltas tan bé 'l secunda,
¿vritat, estimat lector,
que no es malota la tunda?

Llegeixo:

«El tren expreso en que iba el Sr. Sol y Ortega ha descarrilado entre Velilla de Ebro y La Zaida.»

No ho extranyo. Aquest es el destino del senador per en Romanones.

Descarrilar sempre.

Lo mateix viatjant que fent política.

Referintse al senyor Salmerón, el diari de don Alacandro li diu «fusilable ex-jefe de la Unión Republicana.»

¿Fusilable no més?

Casi, casi fusilado.

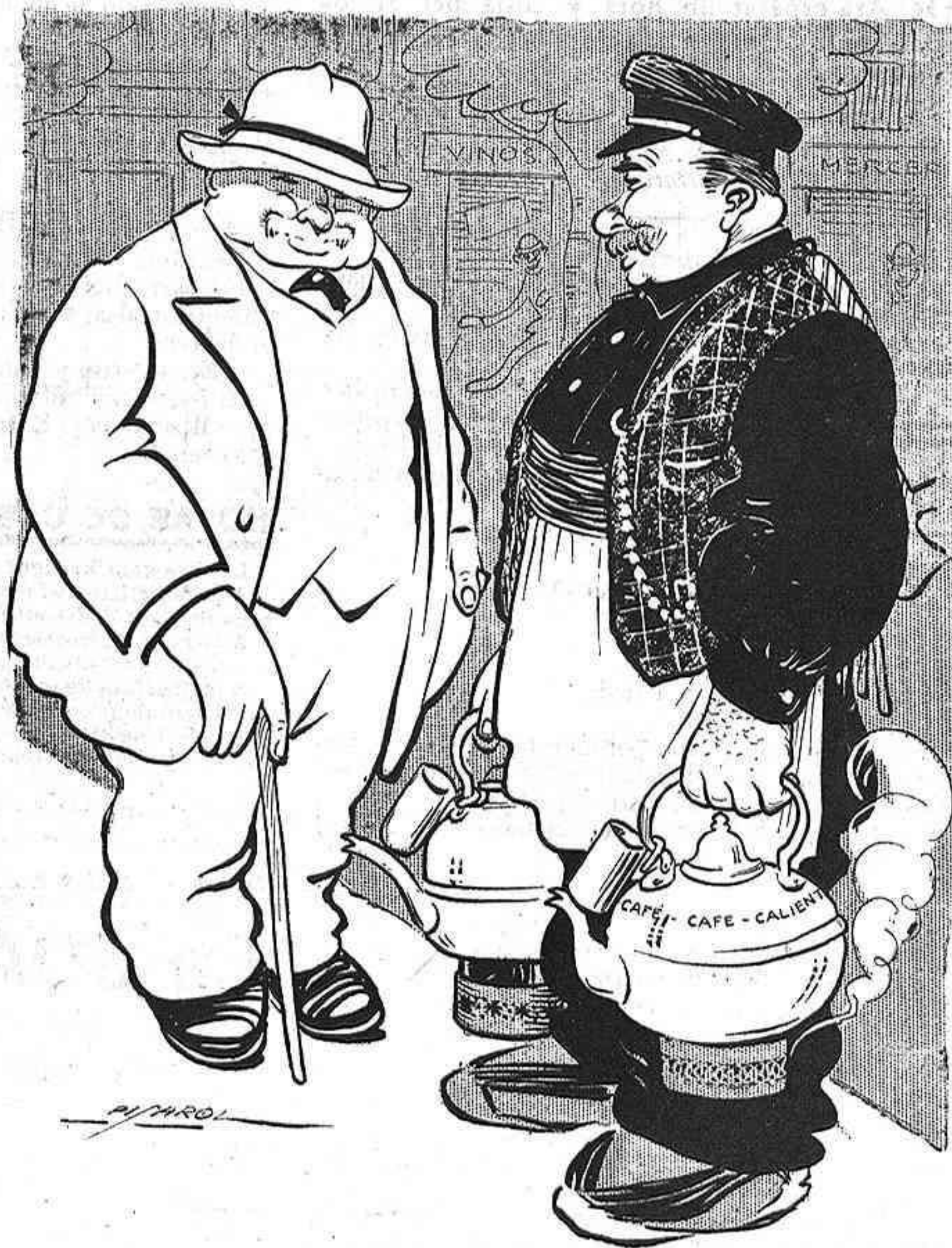
A bon segur que si 'l fusellament no resultá, no vá ser pas perque 'l *piquet* apostat á la carretera d' Hostafranchs no fes tots els possibles.

¿Oy, cocodrilo?

El Municipi de Barcelona, compost en sa majoría d'elements solidaris, ha votat 10,000 pessetas pera socorre als perjudicats per las inundacions de Málaga.

Tot lo qual no impedirá
que ab aquest dato á la vista

VENEDOR AMBULANT

—Es la ventatja de no tenir portas. A nosaltres no 'ns poden fer tancar.

ENTRE BASTIDORS

—Té! Ara esperat un' hora y mitja pel ditxós ball del final... ¡Qué 'n son de felissos els actors, sobre tot quan els matan en el primer actel!

sigui 'l nostre Ajuntament
tatxat de separatista.

La *Gaceta del Celeste Imperio*:

«Nuestro compañero Emiliano Iglesias y otros queridos amigos han sido expulsados de Francia.»

Don Hermenegildo Giner de los Ríos en el mateix periódich:

«Entre los Estados Unidos y Francia... prefiero cien veces á esta nación modelo, eterna soñadora, perpetuamente juvenil, ejemplo perenne de los bellos ideales.»

Ja 'm sembla que veig á don Emiliano agafar la guitarra y posarse á cantar:

«¡Ay, Giner!... Me has dado un palo con ese discurso ameno; tú dices que el galó es bueno y á mí me ha salido malo.»

Parla un de los *hermanos Ulled*:

«Tras un *lapsus* de tiempo...»

¿Veu? ¿Veu lo que té anar pel món fent discursos sense cap ni peus, en lloch d' assistir puntualment á classe, com fan els noys que volen instruhirse?

Ara 's troba que ja es gran y encare no sab lo que vol dir un *lapsus*.

*
**

Y segueix disbaratant el propi *hermano*:

«¡Hay del que intente detenernos!...»

Expliquis, ¿qué li faria si aquest guapo 's presentés?

¿Li clavaría pels nassos l' *hatxe* que aquí hi ha de més?

El Liberal, aludint á la sortida de don Nicolau de Betanzos, en la seva excursió per Galicia:

«Probablemente el señor Salmerón llegará á la Coruña en carruaje, á hora imprevista, para evitar incidentes.»

¿Qué vol dir aixó?

¿Que potser hi ha també per allí una carretera d' Hostafranchs, á propòsit pera realisarhi *bautismos de sangre*?

Un recort:

Un tal Sr. Fábregas va denunciar anys enrera que l' Ajuntament de Barcelona tenia ocupats els terrenos de las antigas murallas, y ho feu ab el propòsit de cobrar la prima que correspón als denunciadors.

Un periódich de Madrit va fer llavors una viva campanya en pró del Sr. Fábregas y en contra l' Ajuntament barceloní.

¿Quín era aquest periódich? *El País*.

¿Y saben quí 'l dirigía? En Lerroux.

Quí ja llavors taratlejaba aquells versos populars que han sigut la divisa de las sevas empresas rrevolucionarias-mercantils:

«Barcelona es bona—si la bossa sona.»

Els periódichs del trust madrileny cada día troban més restringit el mercat de Barcelona. Aquí no 's llegeixen casi, perque la veritat es que aquellas publicacions no 'ns diuhen res de nou, y res tampoch que pugui interessarnos. El poble catalá y ells van per distint camí.

¿Y quína te n' han fet, per no acabar de perdre 'ls céntims?

Publicar un nou periódich que s' ocupa tan sols de crims y successos sensacionals, lo qual equival á sembrar llevors de incultura y delinqüencia.

¡Oh, es molt gran l' amor que 'l trust periodístich madrileny té á la difusió de la ilustració... y á la captació dels centimets!

Diuhen que la empresa del *Principal* té en preparació pera posarlo en escena un sainet del famós D. Ramón de la Cruz escrit expressament, per encárrech del Capitá general de Catalunya, Condé del Asalto, pera solemnisar la inauguració de aquell mateix teatro després de la seva reconstrucció.

El sainet se titula *El Café de Barcelona*, y alguns dels seus personatjes parlan en catalá.

Vels'hi aquí una nota literaria que ab tot y remontarse al sigle XVIII, desperta encare un gran interés de actualitat.

Xascarrillo de postres:

La lluyta contra l' alcoholisme.

Un parroquiá després de haver pres una formidable absentia, s' alsa y se 'n va sense pagar. El mosso li corre al darrera:

—Ep, mestre, y 'l preu de la consumació?

El parroquiá indignat:

—Miserable! ¿Encare no estás content de haverme envenenat.

NOTAS DE CASA

LA ESQUELLA ha sigut convidada:

• A la repartició de *Primis al Treball* y á la *Virtut del Concurs* organísat per l' *Associació Obrera Nacionalista*, de Gracia;

• A la Festa Cívica celebrada á La Bisbal pera honrar la memoria dels patricis Plaja, Maimí y Oiva, mártirs del any 1869;

• A la obertura de la Escola del *Ateneu Obrer* de las Corts y repartiment de premis als alumnes del curs passat, y

• Al Meeting de controversia que 'l senmanari *Metrola* y 'l grupo *La Kábila* dougueren el darrer diumenge al teatro Condal.

A tots las gracias per la seva atenció.

OBRA NOVA

En JOAN DEL ÓS

QUENTO DE LA VORA DEL FOCH

PER APELES MESTRES

Preu: UNA PESSETA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Dentro de pocos días se pondrá á la venta

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-enciclopedia de la vida práctica

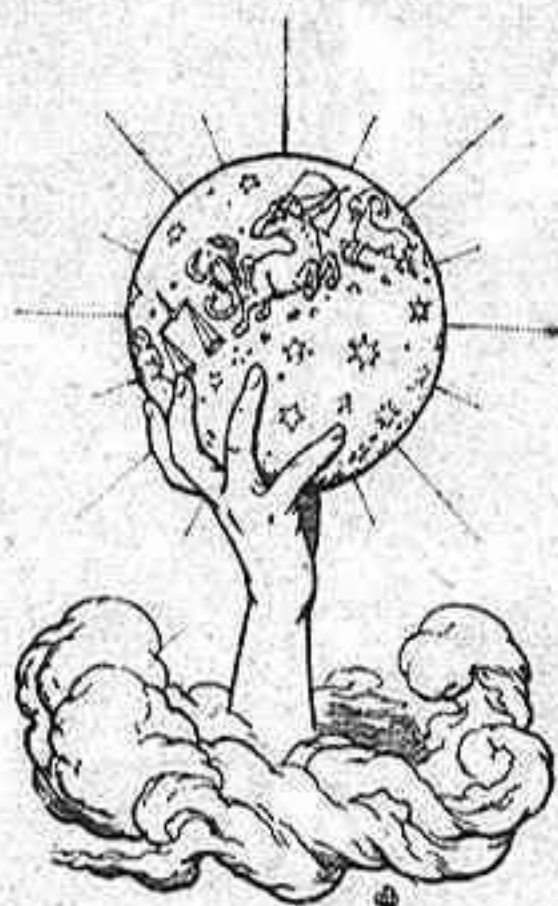
TEXTO ORIGINAL

1908

GRABADOS NUEVOS

El Año en la Mano

es completamente inédito, sin convenio alguno para reproducir almanaques publicados en el extranjero.

El Año en la Mano

será un volumen de más de 550 páginas y contendrá cerca de 700 grabados.

Numerosos y valiosos regalos á los compradores de

EL AÑO EN LA MANO

Participación en la *Lotería Nacional de Navidad*, pudiendo corresponderles hasta **150 pesetas** por cada Almanaque premiado.

EL AÑO EN LA MANO

será el mejor impreso de todos los similares que salen en España

— EL AÑO EN LA MANO —

se venderá á los siguientes

PRECIOS { Encuadernado en cartón, con cubierta á varias tintas Ptas. 1'50
 { Encuadernado con cubierta de lujo, oro y relieve. » 2

NO HABRÁ EDICIÓN Á LA RÚSTICA

La Esquella de la Torratxa

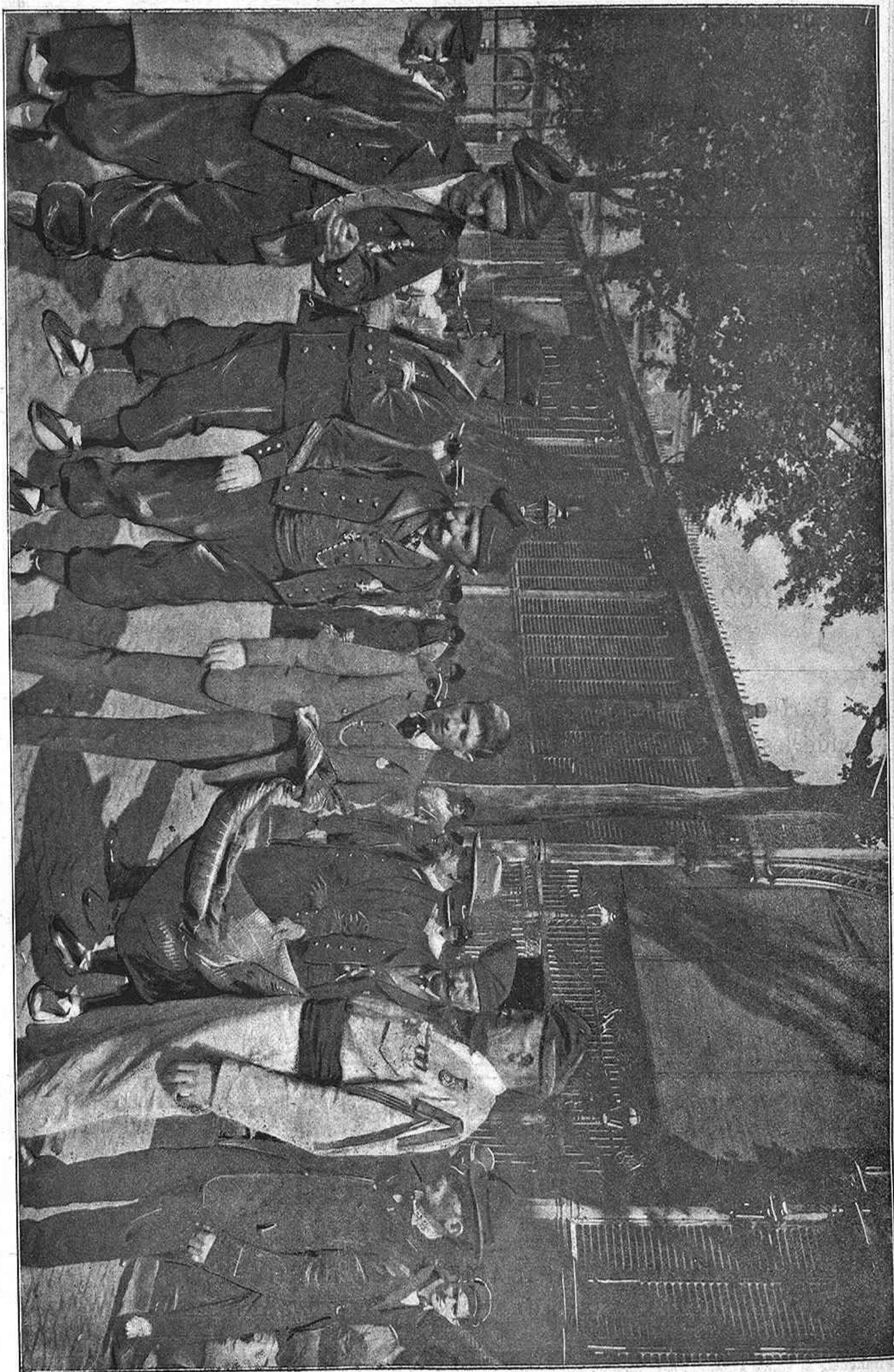
ALMANACH

PERA 1908

ADELANTA RÁPIDAMENT LA IMPRESSIÓ

PODEN NOSTRES CORRESPONSALS FORMULAR PEDIDO

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responem d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certícat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

LA CAPTA DEL DIUMENGE

Els voluntaris d' Àfrica, recorrent els carrers de la ciutat.